

Када би се којим случајем додељивала Нобелова награда за најбесмисленије и најнеодговорније политичке потезе године убеђен сам да би српска политичка елита редовно тријумфовала. Ово ласкаво признање она заслужује већ годинама уназад а сваке године смисли неку нову непромишљеност како би остала на врху лествице штетних геополитичких потеза.

На списак непромишљених потеза свакако треба додати читаву ујдурму око (не)одласка српског амбасадора на свечаност поводом доделе Нобелове награде за мир. У политици, геополитици посебно, најгори потез који се може направити јесте неодлучност. Када се нека одлука донесе, од суштинске је важности да се иста поштује, независно од тога каква је одлука.

Зависи од случаја до случаја, тек обично се тражи максимум и прети се максимумом како би друга страна прихватила оптимум који би био прихватљив. Дакле, уколико бисмо на пример хтели да бранимо Космет мирним путем релативно успешно, од суштинског значаја би било улагати у војску, претити војном силом и заузети чврст став. Наравно, никоме не пада на памет да ту војну силу и употреби. Она је присутна у преговорима искључиво као средство дипломатског притиска, док је дугорочно војно оружје у 21. веку свакако економија.

Нико на западу не жели нови рат и само тада, када би Србија имала „кеца у рукаву“, њени аргументи би били саслушани и уважени. Не бисмо добили све што смо желели, али бисмо добили оптимално решење за Космет. На такав начин су Албанци издејствовали подршку западних земаља за сецесију: они су имали чиме да прете, ми нисмо. На страну што би „српски“ медији започели кампању против било ког политичара Србије који би тако шта подржао. Такав политичар би након пар оваквих иступа био политички мртав.

Који је наш интерес?

Елем, у геополитичком контексту у коме се налазимо, од суштинске је важности препознати улогу земаља БРИК-а (Бразила, Русије, Индије, Кине) у будућем односу снага на светском нивоу. Ту посебно мислим на улогу Русије која се налази у

партнерском односу са изузетно утицајном, ако не и најутицајнијом чланицом ЕУ, Немачком, и Кину, која је толико моћна да је одобрила кредит ММФ-у и тако ојачала утицај у овој светској организацији.

Са појавом толико најављиваних „стубова спољне политике“ (Вашингтон, Москва, Брисел, Пекинг), јасно је да се отвара могућност за политичке „игре“ и договоре са више моћних држава.

У оваквој геополитичкој ситуацији од изузетне је важности препознати сопствене интересе. Европска Унија се бори са економском кризом, солидарност међу земљама Уније је све мања, а евро као валута доживљава велики пад и могући колапс. Немачка стога прави сепаратне договоре са Руском Федерацијом, а незадовољство грађана Уније је све веће. Са појавом толико најављиваних „стубова спољне политике“ (Вашингтон, Москва, Брисел, Пекинг), јасно је да се отвара могућност за политичке „игре“ и договоре са више моћних држава. Основни предуслов је- не прекидати односе ни са једним великим светским играчем, а основна теза које се треба држати јесте да је најгоре бити на средини и ветрометини. У једном моменту мораћемо бити ближи једнима у односу на неке друге.

Избор српске политичке елите да прогласи политику чланства у ЕУ као безалтернативну иако је евентуални улазак исувише далеко, отвара мноштво проблема. На првом месту, регионални утицај Турске, затим финансирање и подршка сецесионизму у оквиру Србије и подршка све већој одвојености Војводине од Србије. У том контексту, уколико се има у виду да је српска политичка елита малтене клечала пред западним званичницима и чинила све како би их одобровољила за сарадњу а није успела чак ни да значајно смањи непријатељство западних сила, ваља признати да је покушај ослањања искључиво на западне partnere доживео прави фијаско. Са друге стране, у одсудним моментима политичке борбе за Космет, Кина је пружала подршку и помоћ Србији. Не само то, већ је Кина одредила Србију за свог стратешког партнера на Балкану и одлучила да доста инвестира у њу.

Дакле, јасно је да је интерес Србије да у геополитичкој ситуацији у којој има мноштво непријатеља њених легитимних интереса, сачува и настави да продубљује односе са њој пријатељским државама и народима.

Шта се догодило?

Након политичке подршке Србији, Кина је по први пут од српске владе и српског министарства спољних послова затражила контрауслугу. Та контрауслуга није ни страшна, нити је исувише значајна, нити неизводљива, већ у кинеском духу, поштено одмерена ситуацији у којој се Србија налази и њеној тренутној снази. Тражено је да Србија не пошаље свог амбасадора на доделу Нобелове награде за мир. Разуме се да је у нашем интересу било да позитивно одговоримо на кинеску молбу. Званични Пекинг се не одбија тек тако, а посебно није мудро да га одбије једна мала земља као што је Србија, нарочито због тога што је захтев веома коректан и фер (што се не може рећи за захтеве западних „пријатеља“).

Уопште ме не занима улажење у проблематику људских права и разматрање аргумената о заслужености признања. Да ли је Лиу Сјаобоу заслужио Нобела или не мање је важно. Заслуге можда постоје, а можда не постоје. Међутим, оно што ме занима јесте чињеница да постоји политичка позадина и политички интереси који су утицали на одлуку да баш Лиу Сјаобоу добије овакво признање у овом деликатном геополитичком тренутку.

Уколико сумњате да Нобелова награда за мир, још од хладног рата, има политичку конотацију, сетите се само да је исту награду добио и Марти Ахтисари. Тада смо ми тражили и добили кинеску подршку и био је ред да узвратимо пријатељску услугу у духу сарадње и добрих односа српског и кинеског народа, и у духу паметних геополитичких потеза.

Уколико сумњате да Нобелова награда за мир, још од хладног рата, има политичку конотацију, сетите се само да је исту награду добио и Марти Ахтисари. Тада смо ми тражили и добили кинеску подршку и био је ред да узвратимо пријатељску услугу у духу сарадње и добрих односа српског и кинеског народа, и у духу паметних геополитичких потеза.

Став Србије да не присуствује додели Нобелове награде разљутио је пар европских званичника (посебно оне који долазе из бивших СФРЈ република) а обрадовао званични Пекинг.

Преиначена одлука је разљутила званични Пекинг и то далеко више него што би га разљутило одбијање молбе на старту. Преиначеном одлуком Србија је показала да нема ни минимум политичке озбиљности, да није у стању да одоли притисцима, да нема сопствену спољну политику и да је у ствари најобичнија „банана држава“, и да стога није поуздан партнер.

Са друге стране, преиначење првобитне одлуке обрадовало је званичнике ЕУ понајвише због тога што је још једаред потврђена теорија по којој је једини успешан метод који треба примењивати у односима са Србијом притисак. Након свега, званичници западних земаља су задовољни али и забринути због првобитне „несмотрености Србије“. Као да се ради о малом детету, а не о сувереној европској земљи, држава Србија се третира као неваљало и немирно дете које је могуће у ред довести искључиво добрим батинама. А пошто Србија увек пристане на све након што је добро истуку, логично је да је закључак- и убудуће ћемо је тући.

Родитељске дуге руке

Притисак који је довео до промене одлуке је био вишеслојан. Започео је неумесним изјавама Јелка Кацина, осведоченог пријатеља српског народа, који је вређао српску државу и говорио о поштовању људских права у Србији (пре него што је сагледао стање људских права и поштовања права националних мањина у његовој сопственој земљи). Затим је напоменуо да је првобитна одлука Србије израз српске „сервилности“. Тиме нам је, између редова, заправо поручио две ствари. Прва је да је пожељно бити сервилан само према господарима у Бриселу и Вашингтону.

У међувремену је вероватно забележен и један петоминутни телефонски позив из Брисела у председништво Србије, након чега је пирамидална структура моћи одреаговала као сат и спречила покушај вођења аутономне српске спољне политике.

Дакле, није проблем сервилност, већ је проблем што нисмо селективно сервилни. Друга ствар коју нам је поручио јесте да погледамо пример његове земље. Она је светао пример селективне сервилности. Ни реч против Брисела и Вашингтона.

Након њега, уследили су гласноговорници Брисела и Вашингтона у Србији, почевши од лидера неких опозиционих партија, невладиних организација и медија. И наравно, Вука Драшковића. У питању су биле нове досетке, не знам ни сам које по реду. Медији су цео случај представили крајње једнострано и тенденциозно, ставивши одлуку која је, по својој суштини политичка, искључиво у контекст људских права. И наравно, резултат је постигнут.

У међувремену је вероватно забележен и један петоминутни телефонски позив из Брисела у председништво Србије, након чега је пирамидална структура моћи одреаговала као сат и спречила покушај вођења аутономне српске спољне политике.

Које су најзначајније поуке и дилеме?

Поука и дилема има више. Из ових дешавања, међутим, свакако треба направити једну паралелу и поставити једно питање. Паралела се односи на позицију и намере Вука Јеремића. Овим дешавањима је коначно разрешена дилема о природи догађаја који су довели до одустајања од српске резолуције против независности Космета на Генералној Скупштини УН. Сада је јасно да се није радило ни о каквој завери, већ да је министар спољних послова био директно „миниран“ из зграде самог председништва Србије, и да је Борис Тадић подлегао притисцима.

Слична ситуација се и сада поновила. Већ сада се спекулише да ће Вук Јеремић бити смењен, након завршетка страначке скупштине и унапред изгубљене трке за потпредседничко место. Тако је једном стављена тачка на спекулације о наводној „сарадњи у прихватању притисака из Брисела“. То наравно, не објашњава фрапантну чињеницу да Вук Јеремић и даље трпи такво фактичко стање.

То не објашњава чињеницу да Вук Јеремић још увек није поднео оставку. Оставка би сачувала његов политички кредибилитет, показала његов морални интегритет и позитивно утицала на његову даљу политичку каријеру.

То нас доводи у ситуацију да будемо и фактички одвојени од нама пријатељских земаља, са којима нећемо бити у стању ни у позицији да градимо добре односе, док ћемо

зависити искључиво од воље Брисела и Вашингтона. Колико је то мудро, с обзиром на њихову подршку даљој дезинтеграцији Србије, независном Космету и гашењу Републике Српске процените сами.

Напросто нема смисла суделовати у спољној политици на коју као министар нема пресудног утицаја. Са друге стране, признајем да ми је некако мучно да своје ставове приближим ставовима неких невладиних организација и медија које ових дана траже његову смену због покушаја да води независну спољну политику утемељену на српским интересима.

Питање које ваља поставити тиче се маневарског простора који би Србија имала уколико би икада постала чланица Европске Уније. Великој и моћној немачкој држави дозвољено је савезништво са Руском Федерацијом, мада се ни на то савезништво не гледа исувише благонаклоно, али је већ неко време јасно да се малој и слабој српској држави не би толерисао никакав политички потез који не би одобрио или иницирао сам Брисел. То нас доводи у ситуацију да будемо и фактички одвојени од нама пријатељских земаља, са којима нећемо бити у стању ни у позицији да градимо добре односе, док ћемо зависити искључиво од воље Брисела и Вашингтона.

Колико је то мудро, с обзиром на њихову подршку даљој дезинтеграцији Србије, независном Космету и гашењу Републике Српске процените сами. Међутим, коначна одлука о смеру српског државног брода је у рукама оних који су у ситуацији да креирају спољну политику ове земље.

А уколико поред Европске Уније, за циљ одаберемо и НАТО, и у једном тренутку аплицирамо за чланство у овом ратном пакту који нас је бомбардовао показаћемо две ствари: да смо изгубили свако достојанство, политички компас и морални кодекс и да смо направили политички потез који се може једино мерити са оном народном „отишао у четнике 45-те“.

У сваком случају резултат ове ујдурме и државног скандала јесте да смо још једном демонстрирали своју „сервилност“, неозбиљност и да смо од две понуђене могућности изабрали трећу која је гора од обе- изневерили смо и ЕУ и Кину, а понајвише смо изневерили себе. То заиста можемо само ми.

Нобел за Србију

Пише: Милан Дамјанац
уторак, 14 децембар 2010 22:41

Заслужили смо Нобела, заиста.

П.С. Постоји додуше и једна добра вест која је проистекла из читавог замешатељства-
схватили смо да имамо премијера!